

بررسی پیامدهای حقوقی عضویت ایران در FATF

مارال کیوان^۱ / مهدی پورکیانی^۲

* نوع مقاله: پژوهشی / تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۲/۰۴ / تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۵/۰۳

کد مقاله: JHVMN-2407-1228

چکیده

FATF بیشترین وقت ارکان قانون گذاری کشور از ۱۳۸۴ تاکنون را بخود اختصاص داده و هنوز هم به نتیجه نهائی نرسیده است. این لایحه بین صاحب منصبان و مدیران و فرهیختگان کشور اختلاف نظر ایجاد کرده و این اختلاف گاهی آنقدر عمیق می شود که با مداخله بزرگان هم حل نمی شود. اکثریت قریب به اتفاق جامعه از خود می پرسند که چرا FATF تصویب نمی شود. اصلاً FATF یعنی چه؟ پاسخ را FATF چنین بیان می کند «ما که هستیم؟ ما یک سازمان سیاسی بین المللی هستیم که به منظور ایجاد یک اراده سیاسی لازم برای اصلاحات قوانین و مقررات مربوط به مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم فعالیت می کنیم. وظیفه ما تعیین استانداردها و گسترش اجرای مؤثر اقدامات قانونی و عملیاتی برای مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم و سایر تهدیدهای مربوط به یکپارچگی سیستم مالی بین المللی می باشد. تشریح بیشتر پولشویی و تأمین مالی تروریسم و جرائم سازمان یافته فراملی هدفی است که دنبال می شود.» از آنجا که FATF یک امر جهانی است و همه کشورها بایستی در جهانی واحد زندگی کنند لازم است برای برقراری ارتباط مالی و بانکی هر چه زودتر تکلیف لایحه FATF از نظر قانونی در جمهوری اسلامی ایران روشن شود.

واژگان کلیدی: پولشویی، پیامدهای منفی، گروه ویژه اقدام مالی.

^۱ دانشجوی دکتری حقوق بین الملل عمومی، واحد قشم، دانشگاه آزاد اسلامی، قشم، ایران. (نویسنده مسئول)
marali.keyvani.1370@gmail.com

^۲ دانشجوی دکتری حقوق بین الملل عمومی، واحد قشم، دانشگاه آزاد اسلامی، قشم، ایران.
mky545657@gmail.com

مقدمه

FATF و پالمو از مهمترین مسائل امروز جهان تلقی می شوند دلایل توجه به FATF اهمیت تروریسم است زیرا اروپا و ایالت متحده آمریکا و قدرت های بزرگ آسیا، خاورمیانه، خاور دور و آفریقا از آسیب های تروریسم در امان نمانده اند، از آنجائیکه ارتباط عمیقی که بین FATF و CFT و NPT و تروریسم وجود دارد و بستری که هم اکنون در جهان برای فعالیت های تروریستی، شیمیایی، رادیواکتیو و هسته ای فراهم شده است کشورهای جهان را وادار به همکاری بیشتر در زمینه مبارزه با تروریسم مینماید و از طرفی اهمیت روز افزون کنترل پول و مجاری هزینه کرد آن (در گروه ویژه اقدام مالی) بایستی تحت نظارت این سازمان جهانی باشد. ولی متأسفانه عملکرد این سازمان در بسیاری از زمینه ها جهت دار انگاشته می شود.

مهمترین اشکالی که سازمان FATF در رابطه با جمهوری اسلامی ایران دارد، تفاوت تروریسم و سازمان های آزادی بخش جهان است، اگر این تفاوت بصورت معناداری با مضامین مشخص و یک تعریف جهانی تفسیر شود. بخش از مشکلات کشور ما با این سازمان مرتفع می گردد. در مقطع اسفند ۹۸ تادی ماه ۹۹ عوامل بی شماری بر روند اجرای این تحقیق موثر بودند. این عوامل عبارتند از:

سابقه اندک FATF از سال ۱۹۹۹ و ۲۰۰۰ و سیر تکاملی آن در حدود بیست سال، محدودیتی را برای سابقه تاریخی تحقیق فراهم می کرد. و با همکاری اساتید محترم جناب آقای دکتر ابومحمد عسگرخانی و سرکار خانم دکتر مریم مرادی راه رفته باینجا رسید که جو بسیار نامتعارف سیاسی و چالش های ناشی از تحریم و دو قطبی شدن سیاستمداران در خصوص موافقت و مخالفت با FATF نیز یکی از عوامل قابل توجه در پیامدهای این تحقیق و همچنین نگاه دو گانه ناشی از رویکرد ها و پیامدهای آن در جهت منافع ملی و حفظ مفاهیم ایدئولوژیک نیز سایه ای اجتناب ناپذیر بر تحقیق بود. تذکر قاطع سازمان انرژی اتمی و انفجار در یکی از انبارها و اتفاقات ناگوار و منابع بسیار اندک، حتی در زمینه های دسترسی به سایت های مختلف را محدود می کرد و از همه مهمتر از ابتدای آغاز تحقیق ویروس COVID-19 نیز بر روش تحقیق و دسترسی به کتابخانه ها و دانشگاه ها و اساتید را تا پایان آذر ماه و نهایتاً قرمز شدن ۲۷ استان کشور و محدودیت های رفت و آمد نیز بی تأثیر نبود تا PIC2,3، COVID-19 که شرایط بمراتب بدتر شد. اگر چه مدت تحقیق از نظر تاریخی فراتر از زمان مقرر بود اما زمان مفید این مجموعه بیش از دو سال بود. همچنین وسعت تحقیق در چهار زمینه پولشوئی، تروریسم، سلاح های کشتار جمعی و جرائم

سازمان یافته فراملی و پیامدهای این چهار محور در FATF و پارمو نیز نیاز به بررسی بیشتر تحقیق را دشوار می کرد. زیرا بعضی منابع در سری اسناد محرمانه تلقی می شد و از طرفی این بحث در مجامع سیاسی کشور، از سالها پیش در بین دو جریان سیاسی کشور همیشه موافقین و مخالفینی داشت که بر تحقیق بی تاثیر نبودند. در این تحقیق به عضویت ایران در FATF و پارمو در شش بخش شامل بخش اول: FATF و پولشویی و در بخش دوم: به تروریسم، سابقه تاریخی بعضی از سازمان های تروریستی، ائتلاف مالی و نقش کشورهای بزرگ در تروریسم دولتی و در پایان بخش ، به تروریسم انتحاری و سایبری پرداخته شده است. در بخش سوم: جرائم سازمان یافته فراملی و پیامدهای سازمان های مجرمانه و رشد سریع قاچاق اشخاصی بویژه زنان و کودکان و قاچاق مهاجران و قاچاق اسلحه گرم اشاراتی بعمل آمده است. در بخش چهارم: به سلاح های کشتارجمعی و نقش سازمان های بین المللی و قوانین آمره و جرم بین المللی پرداخته و همچنین اشاره ای به خاورمیانه بدون سلاح کشتارجمعی شده است. و در نهایت در بخش پنجم: به پیامدهای عضویت ایران در FATF و Palermo، جرائم سازمان یافته و توسعه پایدار، قاعده مندی کنشگران و روابط بین الملل، جهانی شدن در فرهنگ و حقوق و اقتصاد و رقابت های نابرابر و نیز آثار و پیامدهای پولشوئی، و ایجاد اختلال در سیستم های دولتی و خصوصی سازی، سیستم های ارزی و بانکی و نیز اختلال در امنیت ملی و گسترش تروریسم و کاهش کنترل دولت و افزایش ریسک های اعتباری اشاراتی بعمل آمده است. کشورهای در حال توسعه و نوظهور برای توانمند سازی اقتصاد و سیاست شان نیازمند اتخاذ تدابیری در روابط بین الملل هستند که بجای سنت ها بر مبانی علمی تکیه کنند، اقتصادشان به سادگی قابل تحریم نباشد و بتوانند در طی زمانی متعارف به کشوری مدرن و قدرتمند و تابع قوانین و حقوق بین الملل تبدیل شوند.

۱- مبانی و مفاهیم

(گروه ویژه اقدام مالی) در سال ۱۹۸۹ سازمانی بنام گروه ویژه اقدام مالی تشکیل شد که هدف آن مبارزه با پولشوئی و تامین مالی تروریسم را، بصورت یک استاندارد جهانی تنظیم و ارتقاء بخشد. البته مفهوم یابی تروریسم، نخستین گام به سوی شناخت آن است با این حال با وجود بحث های سیاسی و حقوقی در ارتباط با این موضوع، تاکنون توافقی بر سر تعریف واحدی از تروریسم صورت نگرفته است. تاکنون ۱۸۹ کشور کنوانسیون FATF را پذیرفته اند و کشورهای ترکیه، مالزی، چین، هندوستان، پاکستان با اندک تغییرات جزئی آنرا امضاء کرده اند.

دولت جمهوری اسلامی ایران در تاریخ ۱۹ آذر ۱۳۹۲ لایحه کنوانسیون را تقدیم مجلس نهم کرد و با توجه به نگرانی هائی که وجود داشت بررسی آن در مجلس مسکوت ماند و مجدداً در ۱۳ تیر ۱۳۹۵ دوباره از سوی دولت پیگیری های لازم صورت پذیرفت. و نهایتاً مجلس بخشی از لایحه را با شروط پنجگانه به تصویب رساند. (روزنامه همشهری^۱ ۱۳۹۸^۱) که عبارتند از:

۱- ایران مواد ۲ و ۳ و ۵ و ۱۰ و ۲۳ آن را بر اساس قوانین و مقررات داخلی بویژه قانون اساسی تفسیر و اجرا خواهد کرد (مصوبات مجلس شورای اسلامی)

۲- جمهوری اسلامی ایران خود را ملزم به ترتیبات بند ۲ ماده ۳۵ این کنوانسیون در خصوص ارجاع هر گونه اختلافات ناشی از تفسیر یا اجرای مفاد کنوانسیون که از طریق مذاکره حل و فصل نشود، ارجاع آنرا به دیوان بین المللی دادگستری نمی داند و فقط ارجاع را از طریق رعایت اصل ۱۳۹ قانون اساسی امکان پذیر می داند. هر گونه اختلاف، بین دو یا چند کشور عضو در رابطه تفسیر یا کاربرد این کنوانسیون که از طریق مذاکره در مدت زمان معقول قابل حل و فصل نباشد، بنا به درخواست یکی از کشورهای عضو، به داوری ارجاع خواهد شد. چنانکه ظرف مدت شش ماه پس از تاریخ درخواست ارجاع به داوری کشورهای عضو نتوانند در مورد ساختار داوری به توافق برسند، هر یک از آن کشورها می توانند موضوع را به دیوان بین المللی دادگستری ارجاع دهد. اصل ۱۳۹ قانون اساسی ایران: صلح دعاوی راجع به اموال عمومی و دولتی یا ارجاع آن به داوری در هر مورد موکول به تصویب هیات وزیران و اطلاع مجلس دانسته است در مواردی که طرف دعوی خارجی باشد و در موارد مهم داخلی نیز باید به تصویب مجلس برسد موارد مهم را قانون تعیین می کند. (جهانگیری^۲ ۱۳۹۸^۲)

۳- در مورد مبنا قرار دادن مواد ۱۵، ۱۶ و ۱۸ کنوانسیون؛ همکاری در زمینه استرداد یا معاضدت قضائی حسب مورد تصمیم گیری می کند.

۴- از نظر جمهوری اسلامی ایران، این کنوانسیون خدشه ای به حق مشروع و پذیرفته شده ملت ها یا گروه های تحت سلطه استعمار و اشغال خارجی برای مبارزه یا تجاوز و اشغال گری و اعمال حق تعیین سرنوشت وارد نخواهد کرد.

۵- پذیرش این کنوانسیون به معنای شناسائی رژیم اشغالگر قدس نخواهد بود. بر اساس تبصره این ماده مرجع مرکزی موضوع بند ۳ ماده ۱۸ کنوانسیون توسط هیئت دولت تعیین می شود.

پس از تصویب و الحاقات ۵ گانه، لایحه FATF تقدیم شورای نگهبان می گردد که شورای نگهبان آنرا مغایر با اصل ۱۳۹ قانون اساسی و همچنین مغایر با شرع مقدس اسلام تشخیص و آنرا مردود اعلام کرد و پس از آن برای حل اختلاف شورای نگهبان و مجلس شورای اسلامی، موضوع به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع گردید. و در تاریخ ۱۳۹۸/۱۱/۳ پس از بحث و تبادل نظر و گذشت یک زمان طولانی و پایان یافتن مهلت قانونی، مجمع در این خصوص رای صادر نکرد لذا طبق قانون اگر دولت بخواهد FATF را تصویب نماید بایستی مجدداً لایحه جدیدی در این خصوص تقدیم مجلس شورای اسلامی بنماید. لهذا باتوجه به اینکه سازمان FATF تا فوریه ۲۰۲۰ ایران را موقتاً از لیست سیاه خارج کرده بود ایجاب می نماید که مجدداً وزارت امور خارجه و دست اندرکاران و سیاستمداران شرایط را برای فرصت دیگری فراهم نمایند که ایران در لیست خاکستری بماند و وارد لیست سیاه نشود. (میردهقان^{۱۳۹۳} ۴۱۴) لازم به ذکر است که یکی از توصیه های FATF برای خروج ایران از لیست سیاه تا فوریه ۲۰۲۰ این بود که جمهوری اسلامی ایران باید قوانین داخلی خود را در مبارزه با پولشویی و تروریسم بر اساس کنوانسیون جهانی AML و CFT را اصلاح و عملیاتی نماید. (روزنامه ایران^{۱۳۹۸} ۱) گروه اقدام مالی معروفترین و با نفوذترین مرجع وضع کننده استانداردهای مبارزه با پولشویی در سطح بین المللی به شمار می رود لیکن تاثیر آن در حوزه های کاری بانک ها، به لحاظ نفوذ سیاسی و اجرایی قابل ملاحظه آن، بسیار زیاد است. پیشینه تشکیل این گروه به اواخر دهه ۱۹۸۰ میلادی باز می گردد به طوری که در سال ۱۹۸۹ در دنباله نشست G7 اعضای گروه با تاسیس سازمان استانداردهای مبارزه با پولشویی تدوین گردید و در سال ۱۹۹۶، نسخه بازنگری شده توصیه های نهاد مزبور با عنوان توصیه های چهار گانه، رسماً به عنوان استانداردهای ناظر در نحوه شناسایی و گزارش معاملات مشکوک به پولشویی انتشار یافت. پس از آن در سال ۲۰۰۴ علاوه بر این که تجدید نظر کاملی در توصیه های صورت گرفت، ۹ توصیه دیگر نیز به آنها افزوده شد و نهایتاً در سال ۲۰۱۲، در مجموع چهار توصیه بازنگری شده از طرف FATF انتشار یافت. در حال حاضر، مجموعه چهار و نه توصیه سال ۲۰۱۲ این گروه مهمترین سند بین المللی در زمینه مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم به شمار می رود که در واقع جایگزین توصیه های چهار و یک گانه پیشین شده است. این نکته بسیار حائز اهمیت است که سند مزبور اگرچه به لحاظ شکلی، جنبه توصیه ای برای کشورها داشته و فاقد ضمانت اجرایی است، لیکن با توجه به مقبولیت گسترده آن نزد کشورها و سازمان های بین المللی، از اعتبار و جایگاه بسیار بالایی برخوردار است. (میردهقان^{۱۳۹۳} ۴۱۹) به گونه ای که از سوی ۱۸۹ کشور دنیا به صورت رسمی مورد تأیید قرار گرفته و به عنوان منبع و مرجع اصلی برای تدوین قوانین و مقررات مبارزه با پولشویی توسط کشورها شناخته می شود و مورد تأیید بسیاری از سازمان های

ذی نفوذ در سطح بین المللی مانند صندوق بین المللی پول قرار گرفته است به طوری که آنان در ارزیابی وضعیت کشورها در زمینه مقابله با پولشویی به استانداردهای FATF، استناد می کنند. افزون بر آن، با تصویب مراجع قانونگذاری برخی کشورها، توصیه های موصوف، عیناً به صورت یکپارچه وارد نظام حقوقی آن ها شده و به صورت قانون درآمده است. سازمان FATF کشورهای جهان را به چهار دسته تقسیم کرده است.

دسته اول: کشورهای پیشرفته

دسته دوم: کشورهای در حال گذار

دسته سوم: کشورهای غیرهمکار

دسته چهارم: کشورهای در لیست سیاه

۲- پیوند اقتصادی ایران و جهان اقتصاد

طرح ایجاد صندوق بین المللی پول در سال های بعد از جنگ جهانی دوم و برگزاری کنفرانس 'برتون وودز' باز می گردد که در آن موضوع ایجاد صندوق بین المللی پول و بانک جهانی با حضور ۴۴ کشور جهان مطرح شد. صندوق از سال ۱۹۴۷ میلادی فعالیت رسمی خود را ذیل اهداف مهمی همچون بسط همکاری بین المللی در زمینه ی مسایل پولی و رفع محدودیت های ارزی، تثبیت نرخ های ارز و تسهیل کارکرد نظام پرداخت های چند جانبه بین کشورهای عضو آغاز کرد. اهداف و الزام های قانونی صندوق مشتمل بر بسط متوازن تجارت جهانی، ثبات نرخ های ارز در چارچوب مطلوب، اجتناب کشورها از تنزل مصنوعی ارزش پول داخلی به منظور حفظ دامنه ی رقابت پذیری اقتصاد ملی و اصلاح و تنظیم تراز پرداخت های خارجی بوده است. کارکرد اصلی و عمومی در ایجاد صندوق بین المللی پول را باید در جلوگیری از وقوع بحران فراگیر مالی از طریق تشویق کشورها به استفاده از سیاست های مناسب و در صورت لزوم، تامین مالی موقت برای کشورهای درگیر در مسایل مالی دانست به این منظور، صندوق، سه برنامه ی تحقیق و نظارت، کمک مالی و کمک فنی را به اجرا می گذارد. هدف اصلی از برنامه ی نظارت چندجانبه، کمک به حفظ سلامت اقتصاد جهانی، ارزیابی ثبات بازارهای مالی بین المللی و فراهم سازی مقدمات تهیه ی داده های معتبر بین المللی است؛ این مهم از طریق دنبال کردن آخرین تحولات عملکرد اقتصادی و مالی کشورها و تحلیل نوع سیاست ها، مقررات و فضای نهادی با پشتوانه ی تجربه ی

بیش از ۵۰ سال فعالیت نظارتی در سه سطح کشوری، منطقه ای و جهانی انجام می شود. به این منظور تمامی اعضای صندوق موظفند همه ساله سطح مشخصی از داده های عملکرد اقتصادی خود را با هیات مشاوره ای ماده ی چهار اساسنامه ی صندوق بررسی کنند. مشاوره های ماده ی چهار اساسنامه بررسی ها در سه سطح منظم و ادواری، خاص و تکمیلی را در جنبه های مهم سیاستی و عملکردی یک اقتصاد انجام می دهند و گزارش حاصله، با عنوان گزارش کشوری به هیات اجرایی ارایه می شود. دیدار هیات مشاوره ای ماده ی چهار به طور معمول دو بار در سال انجام می شود و پس از مرور اجمالی وضعیت اقتصادی در حد داده های غیرمحرمانه و قابل انتشار، تحلیلی از ثبات و پایداری اقتصاد در افق میان مدت ارایه می شود و در گام بعدی، با استفاده از داده های موجود، وضعیت آتی اقتصاد میزبان با استفاده از برنامه های جامع پیش بینی شده و با حس کارشناسان محاسباتی بخش آماری کشور، به بحث گذاشته می شود. به طور کلی گزارش ماده ی چهار حاوی توصیه های سیاستی و راهبردی برای اقتصاد میزبان است و تا زمانی که کشور، متقاضی استفاده از تسهیلات اضطراری از صندوق نباشد، الزام آور نخواهد بود. در سال ۱۹۸۸ صندوق دارای ۱۵۱ عضو بود و تاکنون تعداد اعضای آن به ۱۸۸ کشور افزایش یافته است. دولت ایران نیز جزو ۴۴ کشور دعوت شده به کنفرانس برتن وودز در سال ۱۹۴۴ بود و اعضای هیات چهار نفره ی اعزامی ایران در کمیسیون های مربوط به تهیه ی اساسنامه ی صندوق بین المللی پول و بانک جهانی شرکت داشتند. نخستین استفاده ی ایران از منابع مالی صندوق در سال ۱۳۳۰ خورشیدی و در اثر مشکلات ارزی ناشی از ملی شدن صنعت نفت بود.

به گزارش خبرگزاری رویترز، به منظور بررسی دقیق تر تاثیر تحریم ها و ارائه گزارشی درباره وضعیت و چشم انداز رشد اقتصادی وارد تهران شود کارشناسان صندوق بین المللی پول آخرین بار در تابستان سال ۱۳۹۰ به منظور بازنگری کامل وضعیت اقتصادی از ایران دیدن کردند. مقام های این صندوق پس از مذاکره با مقام ها، تجار، سیاستمداران و گروه های جامعه مدنی با نگاهی انتقادی به تجزیه و تحلیل وضعیت و مدیریت اقتصادی کشور می پردازند. آن طور که سخنگوی صندوق بین المللی پول گفته است، پس از وقفه ای سه ساله انتشار گزارش های ارزیابی سالانه این نهاد در مورد اقتصاد ایران از سر گرفته می شود. صندوق بین المللی پول حدود دو ماه پیش در گزارشی پیش بینی کرد رشد تولید ناخالص داخلی واقعی ایران در پایان سال جاری مالی به منفی یک و نیم درصد برسد، اما بعدها این رقم را تغییر داد و با ابراز امیدواری به آینده ، این نرخ را برای سال مالی آینده (۲۰۱۴) به مثبت یک و سه دهم درصد افزایش داد.

روزنامه ی آمریکایی 'وال استریت ژورنال' چندی پیش در گزارشی درباره ی زمینه ی همکاری اقتصادی ایران و صندوق بین المللی پول نوشت: به اعتقاد صندوق، ایران به دنبال مذاکراتی در راستای اصلاحات اقتصادی است...مدیر منطقه ای این صندوق در ماه نوامبر سال ۲۰۱۳ اعلام کرد که ایران برنامه هایی را برای اصلاح اقتصادی و مقابله با کاهش ارزش ارز دنبال می کند به نوشته ی وال استریت ژورنال روحانی بعد از انتخاب به عنوان رییس جمهوری تلاش دارد روابطش را با غرب گسترش دهد. ضمن اینکه توافق میان ایران و قدرت های جهانی موجب خواهد شد که در سه ماهه ی نخست سال ۲۰۱۴ کارشناسان صندوق از ایران دیدار کنند. این روزنامه از قول 'مسعود احمد' مدیر صندوق بین المللی پول در خاورمیانه و آسیای مرکزی نوشت: امیدواریم با گذر زمان به ایران برویم و فرصتی را برای تعامل با ایران بر سر برنامه های این کشور به دست آوریم و توصیه هایمان را در حد توان ارائه دهیم. به نوشته ی وال استریت ژورنال، به نظر این مقام صندوق، حل آشفتگی های اقتصادی ایران می تواند یک مزیت برای خاورمیانه باشد و برای منطقه منبعی جدید از عرضه و تقاضا و افزایش کلی تولید را به همراه بیاورد. وی تاکید دارد که ایران دارای ظرفیت های زیادی است و جمعیت بالا و بازار مصرف بزرگ ایران می تواند مزیتی بزرگ محسوب شود.

صندوق بین المللی پول در گزارش دو ماه پیش خود نیز از همکاری نزدیک تر با ایران خبر داده بود و برگزاری مباحثی میان دو طرف در حوزه های سیاست های پولی و مالی، اجرای طرح اصلاح و هدفمندی یارانه ها، اصلاحات در بخش های بانکی و بنگاه ها و در نهایت بازبینی در میزان رشد را عنوان کرده بود. خبرگزاری 'آسوشیتدپرس' نیز در مورد دیدار گروه کارشناسی صندوق بین المللی پول از ایران نوشت: مقام های صندوق نگاه دقیقی را بر وضعیت اقتصادی کشور و مدیریت آن دارند و سپس مذاکراتی را با مقام های و تجار و سیاستمداران و گروه های اجتماعی ایرانی انجام می دهند؛ این گروه در گزارش خود موارد در حال پیشرفت، کمبودها و چالش ها را اعلام می کند. همانطور که صندوق بین المللی پول در ارزیابی های خود پیش بینی کرده است، رشد تولید ناخالص داخلی واقعی ایران را از منفی یک و نیم درصد در سال مالی ۲۰۱۳ به مثبت یک و سه دهم درصد در سال ۲۰۱۴ افزایش پیدا می کند، کارشناسان نیز ایجاد فضای جدید و گسترش تعامل های بین المللی جمهوری اسلامی ایران و امضای توافق نامه ی ژنو و توقف روند افزایشی فشارها و حرکت رو به عقب تحریم ها را که ناشی از توافق هسته ای جمهوری اسلامی ایران و کشورهای قدرتمند جهان در گروه ۵+۱ بود، از دلایل تغییر نگرش نهادها و بنگاه های بین المللی و اقتصادی جهان می دانند. (عباسی نسب^۲ ۱۳۹۲)

۳- تاثیر عضویت یا عدم عضویت در FATF

تهران - ایرنا - کارشناس حقوق تجارت بین‌الملل با بیان اینکه کشورها در هیچ شرایطی نمی‌توانند با توصیه‌های گروه ویژه مالی مقابله کنند عضویت در این گروه و پیوستن به کنوانسیون پالرمو و سی اف تی به معنای حاکمیت نیست بلکه مشارکت در تامین صلح جامعه بین‌المللی است. ظهور گروه ویژه اقدام مالی مبتنی بر یک اراده حقوقی، جامعه بین‌المللی را به این باور رساند که با افزایش روابط مبتنی بر وابستگی متقابل پیچیده باید در راستای حفظ و تحکیم این نگرش، اهتمام لازم را به کار گیرد. باید پذیرفت که گروه ویژه اقدام مالی یک سازمان بین‌المللی در سطح جهانی است و جامعه بین‌المللی آن را در مجموع پذیرفته است؛ سازمانی که امروزه مقررات و توصیه‌های آن در نظام مالی بین‌المللی اجرا می‌شود. این گروه از نظرگونه شناسی سازمان‌های بین‌المللی، دارای ویژگی جهانی است زیرا بیشتر دولت‌ها به آن پیوسته‌اند بنابراین می‌توان آن را سازمانی فراگیر دانست و محور فعالیت آن را باید توسعه یک دیدگاه و اقدام بین‌المللی فرض کرد؛ دیدگاهی که ارتباط مستقیم با نظم، صلح و امنیت جامعه بین‌المللی و نظام مالی بین‌المللی دارد. بی‌تردید پذیرش و عدم پذیرش هر سازمانی در عرصه بین‌المللی جزو حقوق هر دولتی است اما مواردی در جامعه بین‌المللی پیش می‌آید که دیگر عضویت یا عدم عضویت در سازمان نوظهور ملاک نیست بلکه اجرای مقررات و مصوبات آن مهم است. گروه ویژه اقدام مالی جزو سازمان‌هایی است که عدم عضویت در آن آثار منفی در پی خواهد داشت و واقعیت این است که اجرای توصیه‌های این گروه ویژه در گروه عضویت در گروه مزبور نیست بلکه هدف عملیاتی شدن آن توصیه‌ها است که در این راستا بخشی از موارد آنها در نظام بانکی جمهوری اسلامی ایران نیز اجرا می‌شود، در واقع ایران همکاری محدودی از طریق سیستم بانکی دارد. هرچند همکاری‌های بین‌المللی با در نظر داشتن همه ملاحظات ملی، امنیتی و اقتصادی تا حدودی می‌تواند نقش حاکمیت دولت را در عرصه بین‌الملل با محدودیت خاصی مواجه کند اما با توجه به اهمیت حیاتی این همکاری نمی‌توان انتظار داشت که محدودیت در حوزه حاکمیت دولت در عرصه بین‌المللی ایجاد نشود، بنابراین هضم این واقعیت مستلزم تدبیری کلان و بنیادی است. بحران‌ها و تنش‌های جامعه بین‌المللی نشان دهنده ناکافی بودن همکاری‌های بین‌المللی در حل معضل پولشویی بود و ناگزیر باید یک شبکه سازمان یافته تقویت می‌شد تا حل و فصل معضلات ناشی از پولشویی که روز به روز حادثتر می‌شدند را به نحو مطلوب حل و فصل کند، از این رو استقبال جامعه بین‌المللی از تصمیم کشورهای گروه جی هفت این دغدغه جهانی را رفع کردوی تصریح کرد: با این وصف گروه ویژه اقدام مالی را می‌توان به

عنوان بخشی از تغییر وسیع روابط جهانی از قوانین بین المللی عمومی اجباری به استانداردهای جهانی دانست. (حبیبی^{۱۴۰۳} ۱)

۴- آثار و پیامدهای عضویت

۴-۱- اخلاق و بی ثباتی در اقتصاد

هیچ کشوری تمایل ندارد که اعتبار نهادهای مالی خود را با همکاری در انجام پولشویی از دست بدهد. پولشویی و جرایم مالی دیگر مانند دستکاری در بازار، داد و ستد اوراق بهادار با استفاده از اطلاعات محرمانه، اختلاس و ... نقش جذب کنندگی سود و اعتماد و اطمینان را در بازار از بین می برد. کاهش اعتبار ناشی از فعالیت های مجرمانه، فرصت های مناسب جهانی برای رشد و پایداری را کاهش می دهد و باعث رشد گروه های های مجرم با اهداف کوتاه مدت می شود. (کیانی زاده و همکار^{۱۳۸۴} ۶۹)

۴-۲- کاهش در آمد و افزایش هزینه های دولت

در یک نظام اقتصادی پویا قریب به ۹۰ تا ۹۷ درصد از منابع بودجه سالانه دولت از انواع مالیات ها تشکیل می شود؛ لذا به هر میزان که سهم بخش غیر رسمی و فعالیت های زیرزمینی در گردش اقتصاد یک کشور بیشتر باشد، به همان نسبت نیز دولت از دستیابی به سهم واقعی خود از درآمدها محروم می ماند.

۴-۳- سرمایه گذاری های غیر بهینه و خروج سرمایه از کشور

فساد باعث تغییر جهت سرمایه گذاری های دراز مدت در بخش های خدماتی می شود که آثار زیانباری بر اقتصاد و برنامه ریزی های بلندمدت دولت دارد؛ زیرا سرمایه گذاری های کوتاه مدت به دلیل ناپایداری و قدرت بالای خروج از کشور، صدمات جبران ناپذیری بر اقتصاد وارد می کند. (بشیری^{۱۳۷۶} ۱۲۵)

۴-۴- ضعیف شدن امنیت اقتصادی

یکی از مؤلفه های امنیت برای فعالان اقتصادی، به رسمیت شناختن مالکیت سرمایه و تضمین اجرای قراردادهاست؛ لیکن فساد مالی و فعالیت های مجرمانه یکی از موانع اصلی بر سر راه امنیت اقتصادی، ایجاد شفافیت مالی و حکومت قانون است. (کیانی زاده^{۱۳۸۷} ۶۷)

۴-۵- تضعیف بخش خصوصی

پولشویان با هدف پنهان کردن عواید حاصل از فعالیت های غیرقانونی خود، با استفاده از شرکت هایی که در نقاط مختلف تأسیس می کنند، عواید مزبور را با وجوه قانونی مخلوط می کنند. این مسئله به آنها کمک می کند تا محصولات خود را با قیمتی کمتر از سطح قیمت بازار عرضه کنند. (هادیان^{۱۳۸۲}، ۱۸۱)

۴-۶- ایجاد اختلال در خصوصی سازی

چنانچه خصوصی سازی هدفمند و هدایت شده نباشد، می تواند به عنوان ابزاری برای پولشویی استفاده شود؛ زیرا گروه های مجرم از توان مالی بیشتری برای خرید شرکت های دولتی برخوردارند.

۴-۷- ایجاد اختلال در سیستم بانکی و ارزی

چنانچه مقدار زیادی پول با هدف پولشویی وارد مؤسسات مالی شود، اما به طور ناگهانی و بدون اعلام قبلی، در پاسخ به عوامل غیر بازاری از نظام خارج شود، مشکلات زیادی در زمینه نقدشوندگی و امور اجرایی و همچنین منابع بانک ها ایجاد می کند.

۴-۸- اخلال در امنیت ملی و گسترش تروریسم

علت اصلی امنیتی بیان کردن پولشویی نه ماهیت آن بلکه شیوه عمل، اهداف مرتکبین و نتایج و عواقب حاصل از آن است. در شیوه ارتکاب، پولشویی زمانی با امنیت ملی کشورها درگیر می شود که به صورت سازمان یافته فراملی در آید. (عالی پور^{۱۳۸۵}، ۳۷۹)

۵- کاهش کنترل دولت بر سیاست های اقتصادی و افزایش ریسک اعتباری

هیچ کشوری نمی خواهد که اعتبار خود و نهادهای مالی خود را با همکاری در انجام پولشویی، از دست بدهد. پولشویی و جرایم مالی دیگر مثل دستکاری در بازار، داد و ستد اوراق بهادار با استفاده از اطلاعات محرمانه، اختلاس، نقش جذب کنندگی سود و اعتماد و اطمینان را در بازار مالی از بین می برد.

۶- روش های پیشگیری و مبارزه با پولشوئی

اگر چه روش های مبارزه و پیشگیری با پولشوئی بحث زیادی را طلب می کند ولی باختصار می توان به موارد ذیل اشاره کرد تصویب قوانین مؤثر، آموزش افراد مشمول تعامل نهادهای مبارزه کننده با پولشوئی، مبارزه قاطع و مستمر با جرایم منشأ پولشوئی، آموزش قضات درگیر با جرم پولشوئی، توقیف و مصادره در آمد و عوارض حاصل از جرم پولشوئی در مجموع می توان گفت که پولشوئی واقعیت غیرقابل اجتناب عصر مدرن است با وجود افزایش پیچیدگی ها و دامنه عملکرد آن در ورای مرزهای مرسوم بین المللی است، اعتقاد صاحب نظران براین است که کماکان ابعادی از آن قابل کنترل است اگر چه راه حل ها برای جلوگیری از فرایند پولشوئی در سطح ملی و بین المللی در مقایسه با سایر انواع جرم و جنایت غیرمعمول بنظر می رسند اما به طور کلی با در نظر گرفتن امکانات موجود در سطح بین المللی و توانائی این سازمان ها دستیابی به موفقیت تا حدود زیادی امکان پذیر است، موفقیت در این مبارزه بیش از همه به تشخیص صحیح مسئله و شناخت مناسب آن بستگی دارد شایان ذکر است که دولت جمهوری اسلامی ایران لایحه اصلاح قانون مبارزه با پولشوئی را در تاریخ ۹۷/۱۰/۱۵ به تصویب رسانده است. (شاکری^{۱۳۸۹} ۹۴)

۷- تروریسم

اثرات تروریسم در کوتاه مدت و بلند مدت عبارتند از:

الف- در کوتاه مدت: ترور در هر نقطه ای از جهان که حادث شود پیامدهای خاص خود را بر جای گذاشته که به اختصار عبارتند از:

(۱) بلافاصله شرایط کمی و کیفی زندگی مردم تحت تأثیر قرار می گیرد.

(۲) زنجیره اولیه اعتماد پاره شده و شایعه سازی توسعه می یابد.

(۳) وفاداری و اطمینان از بین می رود، بازار سرمایه، گردشگری و سرمایه گذاری های کوچک بشدت تحت تأثیر قرار گرفته و آسیب دیده یا تعطیل می شوند.

ب- در بلند مدت: همه مردم در همه زمینه ها به امنیت توجه نموده و بخشی از درآمد خود را صرف ایمن سازی خود می نمایند.

دولت در زمینه ایمن سازی مکان مورد حمله آغاز به جبران ضایعات کرده و هزینه های نسبی (بسته به وسعت حمله) را باید تأمین نماید و در نتیجه این امر، بعضی از منابع دولت صرف تأمین امنیت می گردد و تأمین امنیت برای منابع باقی مانده و منابع از دست رفته دشوار شده و واکنش مردم به ناکارآمدی احتمالی دولت در جلوگیری از شرایط بوجود آمده اثرات مخرب سیاسی برجای می گذارد. آسیب به بخش آزاد تجاری غیر دولتی (تحقیقات نشان داده است که بخش های آزاد تجاری بیش از چندین برابر بخش های دولتی در امر تروریسم آسیب دیده اند)

سرمایه گذاران خارجی متضرر و حتی متوقف می شوند و بخش صادرات و واردات تحت تأثیر قرار می گیرد.

ج- در بخش انسانی نیز در کوتاه مدت اثرات نامطلوبی بر جای می گذارد که عبارتند از:

- حذف فیزیکی مخالفان بوسیله دادگاه های مکتبی توسط تروریست ها

- تثبیت قدرت و از میان برداشتن موانع موجود

- ایجاد فرصت ها و گسترش نفوذ عوامل تروریسم در مناطق مختلف

- آسیب رساندن غیر متعارف به قشر های آسیب پذیر جامعه مانند (زنان باردار، کودکان، نوزادان و کهنسالان)

باید بخاطر داشته باشیم که امروزه رویکرد کشورهای بویژه کشورهای قدرتمند در مورد تروریسم تغییر کرده است. و همچنین گروه های تروریستی نیز پیشرفت های قابل توجهی از نظر عملیاتی کرده اند. برای شکست گروه های تروریستی ابتدا باید زیر بنای عقیدتی آنها مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد و فاصله طبقاتی روز بروز در جهان کاهش یابد رفاه نسبی برای همه طبقات و جوامع بوجود آید، خطوط ارتباطی و پیوستگی گروه های تروریستی شکسته شود و همه کشورها در این خصوص با یکدیگر فعالیت و همکاری نمایند و از همه مهمتر تعریف جامع و مشترکی از ترور و تروریسم و فعالیت های تروریستی به تأیید همه کشورهای جهان برسد و در شورای امنیت و مجمع عمومی سازمان ملل متحد به بحث گذاشته شود. و نتیجه مشترک و قابل قبولی بدست آید که سازمان های آزادی بخش با گروه های تروریستی در یک قالب گنجانده نشوند پناهگاه های تروریستی حریم های امن آنها با همکاری همه کشورهای جهان و نیز تقویت قابلیت دولت هائی که در صف اول تروریسم قرار دادند مورد توجه قرار گیرد. البته نباید باور داشت که جنگ علیه

تروریسم حریم های آنان را ناامن کرده است. اگر جنگ های ایالت متحده آمریکا با افغانستان و عراق و جنگ های داخلی سوریه و اتحاد جهانی علیه داعش در سوریه و عراق موفقیت هائی را در پی داشته، اما خیلی زود است که تصور کنیم. سازمان های تروریستی از هم پاشیده یا در حال نابودی هستند، هیچ یک از ناظران سیاسی بر این عقیده نیستند که تروریسم در آینده نزدیکی نابود خواهد شد، بلکه تروریسم خود را با تاکتیک های اطلاعاتی و فنی جهان پیشرفته تطبیق داده و بهر حال در آینده، عملیاتی را در زمین، هوا و دریا انجام خواهد داد حمله به ناو آمریکائیکتر ۲۰۰۰، حملات ۱۱ سپتامبر، بمب گذاری راه آهن مادرید در مارس ۲۰۰۴ و بمب گذاری متروی لندن در ۲۰۰۵ هر کدام با تکنیک های خاصی اجرا شد و قطعاً تروریسم در حال برنامه ریزی برای عملیات های آینده است. د بعد از عملیات ۱۱ سپتامبر تروریسم سه مرحله را طی کرد.

۱- پس از کشته شدن بن لادن و تنی چند از رهبران القاعده تمرکز فرماندهی تغییر یافت و شکل جدیدی پیدا کرد.

۲- خودگردانی نسبی گروه های وابسته قابلیت های عملیاتی خود را حفظ کردند.

۳ - تفکرات معنوی داعش و القاعده و النصار الدوله و... سرعت بیشتری گرفت و منبع انگیزش و الهام جوانان و گروه های تروریستی جهانی و منطقه ای شد. اگر چه تعدادی از این افراد عضو شبکه های داعش یا القاعده هم نیستند و نبودند اما در ایدئولوژی جهاد و مفاهیم عملیاتی با آنها هم عقیده و هم نظرند، لذا کشورها باید در مقابل این تفکر، راهی مبتنی بر مقابله فکری در این زمینه باشند، که در آن نوع تفکر، رفاه، تفریح، آزادی های فردی و اجتماعی. شغل و تحصیل هم گنجانده شود. این یکی از راه های هدایت جوانان عصر کنونی جهان بسوی یک مسیر نسبتاً جامع تری از تفکر انحصاری و فردی و انگیزشی جوانان خواهد بود و مشخص شد پس از شکست داعش جوانان کشورهای اروپائی در عضویت شبکه داعش وظایفی را انجام می دادند و چنین پدیده ای نیازمند یک عزم جهانی است. پیامدهای تروریسم برای جهان تازه آغاز شده و هر روز خود را با شرایط جدید کشورها تطبیق می دهد. نهادهای بین المللی ظرفیت و پتانسیل لازم برای کاهش پدیده تروریسم آنطور که باید و شاید را ندارند. (سیم بر ۱۳۸۸^۱ ۹۷) تا روزی که عدالت در تمامی زمینه ها اجرا نشود تروریسم وجود خواهد داشت، تا وقتی که کشورها، بصورت قلعه های حکومتی با حصارهای آهنین و انسانی. استحکام خود را حفظ کنند در بیرون قلعه تروریسم خود را تقویت می کند. روند جنگ تن به تن، جنگ اتمی، جنگ شیمیایی، و خلاصه جنگ های سازمان یافته و آدمکشی در هر نوع و هر شکل پایان یافته و کاربرد قابل قبولی ندارد جنگ امروز جنگ سایبری

است، جنگ ایدئولوژی های رودرو است بناء محکم تر از ساختمان های تجارت جهانی وجود نداشت. در منهدم شد و سه هزار نفر زن قربانی تروریسم شدند، تروریسم در زمان کوتاهی شهرهای بزرگ را به تصرف خود در آورد توسعه و حاکمیت جهانی باید وابستگی و هم بستگی خود را حفظ کند، ارتباطات و اطلاعات را افزایش دهد. عدل و انصاف را حاکم کند و درب قلعه ها را بروی مردم باز کند رهبران کشورها با لبخند و دل های گشاده به ملت هاشان استقلال و آزادی را ارزانی دارند، این تنها روشی است که پیامدهای تروریسم را کاهش می دهد و از بوجود آمدن نئوتوریسم پیشگیری می کند. تشکیل ائتلاف نظامی، سایبری، مالی، قانونی برای مبارزه با تروریسم در جهان لازم و قطعی است و اگر چنین ائتلاف هائی تشکیل نشود هر روز بوکوحرام و داعش و القاعده و انصارالدوله در هر گوشه جهان با روش های جدید، تروریسم را زنده نگهداشته و روش های ترور را تغییر می دهند و خود را با جهان امروز سازگار کرده و خطرناکتر می شوند البته علاوه بر ائتلاف های فوق می توان به ائتلاف اطلاعاتی و ائتلاف برای بازسازی و اختصاص هزینه هائی برای مقابله با تروریسم. از سوی همه کشورها تأمین شود لذا پیشنهاد می شود که در تشکیل یک بانک جهانی برای مقابله با تروریسم و پرداخت حق عضویت سالیانه برای همه کشورهای جهان را دایر نمائیم این پیشنهاد اگر چه امروزه امری غیرقابل قبول تلقی شود اما حفظ و استمرار و برنامه ریزی دقیق و زمان بندی و اختصاص اعتبار مالی جهانی و دوام آنها به سختی بصورت پایدار ضروری است و این امر نیازمند یک تعهد اخلاقی مالی از سوی همه کشورهای جهان برای مبارزه با تروریسم و جبران خسارت های تروریستی آینده را نیز تضمین خواهد کرد. بخش دیگری از پیامدهای تروریسم را باید به تروریسم دولتی اختصاص داد هیچ کشوری حق ندارد بر هر عملیاتی پیوند تروریستی را بکار بگیرد، تعریف ترور باید یک تعریف مشترک جهانی باشد. همه کشورها باید به صلح و امنیت خود و جهان توجه خاص معمول نمایند برخی دولت ها رسماً باید متعهد شوند که از تروریسم دولتی دست بردارند و آلا تروریسم نه تنها کاهش نیافته بلکه افزایش نیز خواهد یافت. اسامه بن لادن گفته است.

۱- دریافت وام از صندوق بین المللی پول و بانک جهانی نیز تابع قوانین خاصی میباشد و در بخشی از مقدمات اساسنامه بانک جهانی و صندوق بین المللی پول آمده است برای پرداخت وام بکشورها ابتدا لازم است آن کشور به عضویت FATF و PALERMO در آمده و کنوانسیون های چهارگانه را امضاء و مقررات جهانی این دو کنوانسیون را پذیرفته باشد. در بخش دیگری از قوانین بانک جهانی آمده است که برای هرگونه کارگشائی نسبت به کمک مالی به کشورها با پرداخت وام با بیش از هشتاد و پنج درصد آراء اقدام مساعدی بعمل آید، از مجموع آراء بانک

جهانی ۱۷/۳۷ درصد کل آراء در اختیار ایالت متحده آمریکا است، پس ایالت متحده آمریکا می تواند تأثیر عمیقی بر پرداخت هرگونه وام از سوی بانک جهانی را داشته باشد، سهم ایران در این بانک ۱/۴۰ درصد می باشد خوشبینانه ترین نگاه این است که اگر جمهوری اسلامی ایران از طرف ایالت متحده آمریکا تحریم نشده بود وامی به ما تعلق نمی گرفت «توضیح اینکه، درصد امتیازبسته به میزان سرمایه گذاری هر کشور می باشد» در پاییز هر سال وزیران امور مالیاتی (دارائی و اقتصاد) کشورهای عضو به همراه رؤسای بانک مرکزی جمع می شوند و موقعیتی فراهم می شود تا با یکدیگر ملاقات و تبادل نظر کنند جلسات بایستی بدین صورت تشکیل شود که دو سال از هر سه سال جلسات بایستی در واشگتن تشکیل شده و دعوت کننده کشور میزبان است، ایالت متحده آمریکا از جمهوری اسلامی ایران برای شرکت در جلسات بانک جهانی و صندوق بین المللی پول در شرایط کنونی دعوت بعمل خواهد آورد؟ قطعاً پاسخ منفی است، زیرا ایالت متحده آمریکا فقط از کشورهای بزرگ و صنعتی و هم پیمان خود دعوت بعمل می آورد و جمهوری اسلامی ایران که هم پیمان ایالت متحده آمریکا نیست، پس کاملاً مبرهن و روشن است که بانک جهانی به ایران وام نخواهد داد. (لاوانی^۱ ۱۳۹۷) از سوی دیگر صندوق بین المللی پول نیز مانند بانک جهانی دارای رویه ای مشابه است.

۲- ممنوعیت صادرات و فروش هر نوع کالای تسلیحاتی یا مربوط به تسلیحات

۳- کنترل بر صادرات اقلامی که بهر شکلی قادر باشد توان نظامی کشور را افزایش دهد

۴- ممنوعیت هر نوع کمک اقتصادی تحت هر شرایطی

۵- اعمال محدودیت برای هر نوع دادوستد مالی و بهر شکل و نظیر آن.

۶- مخالفت ایالت متحده آمریکا با هر نوع وام توسط بانک جهانی که در صفحه قبل به آن پرداخته شد.

۷- لغو مصونیت دیپلماتیک به نحوی که خانواده قربانیان تروریسم بتوانند در دادگاه ها و محاکم ایالت متحده آمریکا شکایت مدنی و حقوقی خود را مطرح کنند.

۸- عدم قبول معافیت های مالیاتی برای درآمد حاصله توسط شرکت ها و افراد در کشورهای حامی تروریسم.

۹- حذف مزایای بخشودگی گمرکی برای کالای صادره به ایالات متحده.

۱۰- اختیار منع هر شخصیت حقیقی یا حقوقی ایالت متحده آمریکائی از انجام معاملات مالی با دولت حامی تروریسم مگر با اجازه محض وزارت خزانه داری ایالت متحده آمریکا.

۱۱- ممنوعیت قرارداد بالای ۱۰/۰۰۰ دلار وزارت دفاع با شرکت های تابع کشورهای حامی تروریسم.

۹- پیامدهای منفی جرایم سازمان یافته

تبعات منفی جرایم سازمان یافته بر جامعه» سخن رفته است. این آثار در حوزه های سازمان یافته، آثار مخربی بر بازارها و تجارت قانونی، نظام های مالی و بانکی و نهادهای عمومی و خصوصی اقتصادی می گذارند، منابع و ثروت عمومی را از مسیر توسعه و ارائه خدمات عمومی منحرف می سازد، درآمدهای عمومی را حیف و میل می کند و طرحها، پروژه ها و اقدامات توسعه ای را به قهقرا می برد و به جای برقراری عدالت اقتصادی، نابرابری ها، ویژه خواریها، ثروتهای بادآورده و ژرف تر شدن شکاف طبقاتی را توسعه می دهد. در حوزه سیاست و نهادها، جرم سازمان یافته به ویژه هر گاه با مقامات سیاسی پیوند بخورد، مشروعیت سیاسی ارکان حکومت را فرسوده می کند و موجب بی اعتمادی عمومی به سیاست گذاران، ارکان تقنینی، اجرایی و قضایی و اقتدار سیاسی می شود.

و در این بند، «تبعات منفی» جرم سازمان یافته به ویژه بر «توسعه پایدار» مورد توجه قرار گرفته است. تعریف های زیادی از اصطلاح «توسعه پایدار» در ادبیات سیاسی، اقتصادی و حقوقی عرضه شده است. اعلامیه اصول حقوق بین الملل توسعه پایدار را تصویب نمود و هفت اصل را به عنوان محتوای مفهوم توسعه پایدار پیشنهاد داد: (تکلیف دولت ها به استفاده پایدار از منابع طبیعی، اصل انصاف و فقرزدایی؛ اصل مسئولیت های مشترک ولی متفاوت؛ رویکرد احتیاطی به سلامت انسانی، منابع طبیعی اکوسیستم ها؛ اصل مشارکت عمومی و دسترسی به اطلاعات و عدالت؛ اصل حکمرانی خوب؛ اصل یکپارچگی و پیوند متقابل، به ویژه در ارتباط با حقوق بشر و اهداف اجتماعی، اقتصادی و محیط زیستی.) جرم سازمان یافته، رشد اقتصادی واقعی را کاهش میدهد و اقتصاد را در مسیر ناپایدار قرار می دهد. اما کشورهای درحال توسعه برای پیشگیری و مبارزه مؤثر با این پدیده نیاز به کمک، مساعدت و همکاری بین المللی دارند.

نتیجه گیری

FATF و پالرمو سازمانهایی هستند که مصوبات ماهوی آنها می توانند به شفاف سازی در سطوح بین المللی کمک و افری را به همه کشورهای جهان معمول دارند، اما به شرط استقلال و عدم مداخله قدرت های بزرگ در امور داخلی سازمانهای بین المللی. عضویت در FATF و پالرمو می تواند بسیاری از موانع تجاری بین جمهوری اسلامی ایران و سایر کشورها را هموار نماید، جذب شرکای خارجی و ایجاد اطمینان برای سرمایه گذاران بخش های خصوصی و کشورهای دوست و همسایه را برای ایران فراهم نماید و اگر تابع مقررات بین المللی (FATF و پالرمو) نشویم چون بازرسی فعلی سازمان FATF به عهده اسرائیل و عربستان است پس ایجاب می نماید که دولت مردان سیاسی و صاحب نظران و اساتید بگونه ای وارد گردونه FATF شوند که بتوانند در صورت لزوم از آن رهایی یابند همانطور که مجلس شورای اسلامی اصول ۲ و ۳ و ۵ و ۱۰ و ۲۳ FATF را نپذیرفت و آنها را مغایر اصول ۷۷، ۱۲۵، ۱۵۲، ۱۵۳ و ۱۵۴ قانون اساسی تشخیص داد با توجه به این ملاحظات عضویت ایران در FATF و پالرمو برفع کشور در شرایط تنگ کنونی است. پس نهایتاً ابزارهای FATF، پالرمو و هرگونه ابزار جهانی کنترلی را کشورهای جهان سوم باید بگونه ای دقیق بررسی نموده و فرایند مسیر این کنوانسیون ها را بصورتی فعال پیگیری نمایند در اینجا ذکر این نکته مهم است که در شرایط کنونی کسانیکه با FATF و پالرمو مخالفت می نمایند، مسئولیت این مخالفت را می پذیرند. در حال حاضر لایحه اصلاح قانون مبارزه با پولشویی پس از مخالفت شورای نگهبان له مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال و در تاریخ ۱۳۹۷/۰۵/۱۰ ابلاغ گردید. لایحه اصلاح قانون مبارزه با تامین مالی تروریسم از نظر شورای نگهبان مردود و در نتیجه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع و تاکنون بدون پاسخ مانده است زیرا دلیل عمده تصویب آن مغایر با قانون اساسی و قوانین داخلی جمهوری اسلامی ایران است. زیرا هنوز جهان در تفسیر و معنای کلمه تروریسم بویژه تروریسم دولتی به نتیجه واحدی نرسیده است و این امر در قانون اساسی در بخش شیوه و اسلام مغایرت داشته است زیرا جمهوری اسلامی ایران در استمرار مبارزه در نجات ملل محروم و تحت ستم در تمامی جهان و نفی استبداد و تروریسم تاکید می ورزد. لذا در خاتمه پیشنهاد می گردد با اصلاح برخی از مقررات سازمان گه با مواد ۲ و ۳ و ۵ و ۱۰ و ۲۴ قانون جمهوری اسلام مغایرت دارد و نیز حذف به عنوان بازرسی سازمان بقیه مفاد آن را مورد تایید قرار دهد تا ضمن خروج از لیست سیاه بتوانیم با سرمایه گذاری خارجی راه را برای حل پاره ای از معضلات کشور هموار نماییم.

منابع

- ۱- محاسب، مهین دخت، کشتار جمعی (ژنوسید)، چاپ اول، گنج دانش، تهران، ۱۳۸۶.
- ۲- ضیائی بیگدلی، محمدرضا، حقوق بین الملل عمومی، چاپ پنجاهم، گنج دانش، تهران، ۱۳۹۴.
- ۳- عسکرخانی، ابومحمد، رژیم های بین المللی، چاپ اول، خرسندی، تهران، ۱۳۵۹.
- ۴- حبیبی مجنده، محمد، شرحی فشرده بر کنوانسیون PALERMO، مبارزه با جرائم سازمان یافته فرا ملی، چاپ اول، شهر دانش، مؤسسه مطالعات و پژوهش های حقوقی، تهران، ۱۳۹۸.
- ۵- ممتاز، جمشید، رنجریان امیرحسین، حقوق بین الملل سلاح های کشتار جمعی، چاپ اول، نشر میزان، تهران، ۱۳۹۰.
- ۶- میر دهقان، سید عباس، مجموعه قوانین و مقررات پولشوئی، چاپ اول، مجمع علمی و فرهنگی مجد، تهران، ۱۳۹۳.
- ۷- مرکز مطالعات توسعه قضائی، دانشکده علوم قضائی و خدمات اداری، تروریسم و دفاع مشروع از منظر اسلام و حقوق بین المللی مجموعه مقالات و سخنرانی ها، چاپ اول، شورای عالی توسعه قضائی قوه قضائیه، تهران، ۱۳۸۰.
- ۸- حبیبی، حسن، در آئینه حقوق مناظری از حقوق بین الملل، حقوق تطبیقی و جامعه شناسی، چاپ اول، انتشارات کیهان، تهران، ۱۳۹۷.
- ۹- عباسی، مهسا، تعامل حقوقی بین الملل بشر و حقوق بین الملل بشر دوستانه در مورد ممنوعیت تبلیغات جنگی، چاپ اول، انتشارات خرسندی، تهران، ۱۳۹۶.
- ۱۰- سیمبر، رضا، تروریسم در نظام بین الملل، چاپ اول، انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت، رشت، ۱۳۸۸.
- ۱۱- نمایان، پیمان، واکنش های عدالت کیفری به تروریسم، دفتر مقابله با جرم و مواد مخدر ملل متحد، چاپ اول، نشر میزان، تهران، ۱۳۹۰.
- ۱۲- اسعدی، حسن، جرائم سازمان یافته فراملی، چاپ اول، نشر میزان، تهران، ۱۳۸۶.
- ۱۳- کارگری، نوروز، حیدری فرد علی اکبر، تروریسم شناسی چاپ دوم، خرسندی، تهران، ۱۳۹۶.

- ۱۴- کارگری، نوروز، درون مایه تروریسم، چاپ اول، نشر میزان، تهران، ۱۳۹۱.
- ۱۵- صلاحی، سهراب، پیامدهای انسانی و اجتماعی اشغال عراق از منظر حقوق بین المللی کیفری، چاپ سوم، میزان، تهران، ۱۳۹۵.
- ۱۶- صلاحی، سهراب، آمریکا و تروریسم، ج ۳، چاپ اول، پژوهاک عدالت، تهران، ۱۳۹۶.
- ۱۷- صلاحی، سهراب، آمریکا و حقوق بشر، جلد اول، چاپ اول، پژوهاک عدالت، تهران، ۱۳۹۶.
- ۱۸- پژوهشکده تحقیقات استراتژیک، تروریسم و امنیت بین الملل، شماره ۲، تهران، ۱۳۸۶.
- ۱۹- بازارگاد، بهاءالدین، مکتب های سیاسی، اقبال، چاپ دهم، ۱۳۹۴، تهران.
- ۲۰- معظمی، شهلا، مهدی برجسته، جرم سازمان یافته در قلمروی حقوقی مالکیت فکری نشر دادگستر، چاپ اول، ۱۳۹۵.
- ۲۱- شمس ناتری، محمد ابراهیم، جرائم سازمان یافته در آئینه سیاست کیفری اسلام، ایران و اسناد بین المللی، چاپ اول، قم، ۱۳۹۷.
- ۲۲- جوانمرد، بهروز، جرائم سازمان یافته فراملی، جلد دوم، انتشارات جاودانه جنگل، تهران، ۱۳۹۶.
- ۲۳- ظریف، محمدجواد، سید محمدکاظم سجادیپور، چاپ دوم، نشر میزان، تهران، ۱۳۹۳.
- ۲۴- گلستانی، محمود، الهام پهلوان، حقوق بشر و سازمان عفو بین الملل به همراه اساسنامه سازمان عفو بین الملل، چاپ اول، انتشارات خرسندی، تهران، ۱۳۹۵.
- ۲۵- غفاری فرد، عباس قلی، اسامه بن لادن (پیترال برگین)، چاپ اول، انتشارات روزنامه اطلاعات، تهران، ۱۳۹۰.
- ۲۶- اسعدی، حسن، جرائم سازمان یافته فراملی، چاپ دوم، میزان، تهران، ۱۳۹۰.
- ۲۷- جوانمرد، بهروز، جرائم سازمان یافته فراملی، جلد اول، چاپ دوم، انتشارات جاودانه، تهران، ۱۳۹۸.
- ۲۸- جانسن گلن، اعلامیه جهانی حقوق بشر، ترجمه محمدجعفر پوینده، چاپ دوم، نشر نی، تهران، ۱۳۷۷.
- ۲۹- برژینسکی، زی بیگنیو خارج از کنترل اغتشاش جهانی در طلیعه قرن بیست و یکم ترجمه عبدالرحیم نوه ابراهیم.

- ۳۰- نیومن ادوارد، چالش های پیش روی سازمان های بین المللی، ترجمه سید داود آقائی، محمدجواد قهرمانی، چاپ دوم، خرسندی، تهران، ۱۳۹۷.
- ۳۱- مرکز اسناد ریاست جمهوری، اسنادی از اصل چهار ترومن در ایران، جلد دوم، انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، چاپ اول، تهران، ۱۳۸۲.
- ۳۲- سیاه رستمی، هاجر، اشغال نظامی از دیدگاه حقوق بین الملل، چاپ اول، خرسندی، تهران، ۱۳۹۴.
- ۳۳- ذاکریان مهدی، سایت گذاری های حقوق بشر در خاورمیانه، چاپ اول، خرسندی، تهران، ۱۳۹۵.
- ۳۴- ابراهیم گل، علیرضا، نیم نگاهی، روش شناسی حقوق بین الملل، چاپ اول، خرسندی، تهران، ۱۳۹۳.
- ۳۵- محبی، محسن، حقوق بین الملل در جهان معاصر، چاپ اول، خرسندی، تهران، ۱۳۹۵.
- ۳۶- هرینگتون، جان، بهداشت جهانی و حقوق بشر، چشم اندازهای حقوق و فلسفی، ترجمه و تحقیق سید قاسم زمانی، جلال صادقی، چاپ اول، خرسندی، تهران، ۱۳۹۵.
- ۳۷- عسگرخانی، ابومحمد، محمود محمدی، تحول در مأموریت های ناتو و ضرورت تقویت رژیم نظارتی در حقوق بین الملل (راهبرد مسئولیت پذیری ناتو).
- ۳۸- سماواتی پیروز، امیر، پیشنهادهای گروه ویژه اقدام مالی و جایگاه نهاد مذکور در مبارزه بین المللی با جرائم اقتصادی، علمی پژوهشی /ISC، شماره ۴۱، مرکز تحقیقات علوم اسلامی نور، تهران، ۱۳۹۷.
- ۳۹- رضائی نسب، مریم، کمیته تحریم شورای امنیت ارزیابی، عملکرد آن، مرکز پیام نور، تهران، ۱۳۹۳.
- ۴۰- سالاریان، فیروز، تفسیر ماده ۴۱ منشور ملل متحد (ضمانت اجرا در حقوق بین الملل عمومی) دانشگاه آزاد اسلامی- تهران مرکزی، ۱۳۷۷.
- ۴۱- سلیمی، صادق، جرایم سازمان یافته فراملی، کنوانسیون PALERMO، قاچاق زنان و کودکان، تهران، جنگل، ۱۳۹۱.
- ۴۲- جعفری، حسین علی، بررسی فقهی پولشویی، تهران، ۱۳۸۴.
- ۴۳- عسگرخانی، ابومحمد، محمود محمدی، تحول در مأموریت های ناتو و ضرورت تقویت رژیم های نظارتی در حقوق بین المللی (راهبرد مسئولیت پذیری ناتو) شماره ۸۱، تهران، ۱۳۹۵.

۴۴- کمالی پاشا، زهرا، شیوه های تشکیل قراردادهای بین المللی و قواعد حاکم بر آنها با مطالعه موردی معاهده FATF مقاله.

۴۵- آرنی روح اله خیرانی و همکاران^۱ ۱۴۰۱^۲ ارزیابی وضعیت ایران در ارتباط با مقررات بینالمللی مرتبط با پولشویی^۳ مجله پژوهش های حقوقی، دوره ۲۱، شماره ۴۹.

۴۶- فولادی مسعود^۱ ۱۳۹۷^۲ بررسی گروه ویژه اقدام مالی یامدهای عضویت ایران^۳ مجله دستاوردهای نوین در مطالعات علوم انسانی سال اول، شماره ۳.

۴۷- زارع و همکاران^۱ ۱۳۹۲^۲ کتاب استاندارد های بین المللی مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم^۳ جلد ۱.

Examining the legal consequences of Iran's membership in FATF

Maral Keyvan¹ / Mahdi Pourkiani²

Article code: JHVMN-2407-1228

Abstract

FATF has taken the most time of the country's legislative bodies since 1384 and still has not reached a final result. This bill has created a difference of opinion between the officials, managers and intellectuals of the country, and this difference sometimes becomes so deep that it cannot be resolved even with the intervention of elders. The vast majority of society is wondering why FATF is not ratified. What does FATF mean? The answer is stated by the FATF as "Who are we? Who are we? We are an international political organization working to create the necessary political will to reform laws and regulations related to combating money laundering and terrorist financing. Our task is to set standards and expand the effective implementation of legal and operational measures to combat money laundering and terrorist financing and other threats related to the integrity of the international financial system (quoted from the FATF website). "Transnational is the goal that is being pursued." Since FATF is a global issue and all countries must live in a single world, it is necessary to clarify the legal role of the FATF bill in the Islamic Republic of Iran as soon as possible in order to establish financial and banking relations.

keywords: Money laundering, negative consequences, Financial Action Task Force.

¹ PhD student in Public International Law, Qeshm Branch, Islamic Azad University, Qeshm, Iran. (Corresponding Author)

marali.keyvani.1370@gmail.com

² PhD student in Public International Law, Qeshm Branch, Islamic Azad University, Qeshm, Iran.

mky545657@gmail.com

